

Exercici 2. Art. Forma i funció

[4 punts en total]

OPCIÓ A. Catedral de Santiago de Compostel·la

a) Dateu l'obra i situeu-la en el context històric i cultural específic. [1 punt]

Datació:

- Cap al 1100 [s'admet la resposta *segle XII*]. Consagració 1211.

[0,20 punts]

Context històric i cultural:

- Sistema econòmic feudal.
- Relativa estabilitat política a Europa gràcies a la revolució feudal i l'inici del desenvolupament econòmic a les ciutats.
- Presència i participació de l'Església en aspectes polítics, socials, econòmics...
- La gran època dels monacats (benedictins i cistercencs). Construcció de grans abadies (Cluny, Ripoll, Montserrat...).
- Època dels comtats catalans.
- Diego Gelmírez, arquebisbe de Santiago de Compostel·la, i promotor de l'obra.

[4 × 0,20 punts]

b) Exposeu, com a mínim, cinc característiques formals o estructurals de l'obra que determinen l'estil artístic al qual pertany i indiqueu-ne el nom. [1,50 punts]

Característiques

- Planta de creu llatina amb tres naus, un gran creuer i capçalera amb girola i cinc capelles radials o absidioles.
- Presència d'un cimbori poligonal al creuer.
- Tots els arcs, formers i faixons, són de mig punt (semicirculars).
- La nau central, més alta que les laterals, és coberta amb volta de canó, mentre que les laterals es cobreixen amb voltes d'aresta.
- Tribuna amb arcs de mig punt de la mateixa amplada que els inferiors i que emmarquen dos arcs geminats.
- La nau central no és il·luminada directament (manca de claristori).

[5 × 0,25 punts]

Estil:

- Romànic. Església representativa de les grans catedrals del romànic. I, també, de les esglésies de pelegrinatge.

[0,25 punts]

- c) Expliqueu quina era la funció de l'obra i com s'integra a les vies de pelegrinatge. [1 punt]

Edifici destinat al culte cristià. El temple està dedicat a Santiago o sant Jaume el Major, un dels apòstols, i màrtir. D'acord amb la llegenda, havia intentat evangelitzar Hispània. Veneració de les relíquies d'aquest apòstol de Crist.

[0,50 punts]

És el final, és a dir, l'objectiu d'un dels camins de pelegrinatge més important de l'edat mitjana, com els que conduïen a Roma (tombes de sant Pere i sant Pau) o Jerusalem (Sant Sepulcre i altres llocs sagrats). Quatre vies travessaven tot França i entraven a la península Ibèrica per arribar fins a la veneració del cos de l'apòstol. Eren vies per on circulaven les novetats artístiques, així com els mestres i artesans.

[0,50 punts]

- d) Esmenteu dues obres representatives de les arts visuals del mateix estil (poden ser una pintura i una escultura, dues pintures o dues escultures). [0,50 punts]

Sant Climent de Taüll, Santa Maria de Taüll, brodat de la Creació, pintures del panteó de los Reyes de San Isidoro de Lleó, pòrtic de Moissac, pòrtic de Vézelay... [Les respostes són infinites. Cal valorar les respostes correctes, encara que no constin en aquesta enumeració.]

[2 × 25 punts]

OPCIÓ B. El jurament dels Horacis, de David

- a) Dateu l'obra i situeu-la en el context històric i cultural corresponent. [1 punt]

Datació:

- 1784 o 1785 (any en què fou exposat al Saló). S'admet la resposta *finals del segle XVIII o darrer terç o quart del segle XVIII*.

[0,20 punts]

Context històric i cultural:

- La Il·lustració francesa i l'enciclopèdia.
- La Revolució Francesa i la fi de l'Antic Règim.
- El lideratge de Napoleó i la conformació del seu imperi.
- La doble capitalitat artística de Roma i París.
- Principals representants de la teoria artística del moment: Winckelmann i Mengs.
- Les excavacions d'Herculà i Pompeia.
- Rebuig a les formes del barroc i nou retorn al classicisme.
- Difusió del sistema de les acadèmies de belles arts per Europa i en paral·lel de la concepció clàssica de les arts.

[4 × 0,20 punts]

- b) Exposeu, com a mínim, cinc característiques formals o compositives de l'obra i indiqueu a quin estil pertany. [1,50 punts]

Característiques formals i compositives.

- Oli sobre tela de grans dimensions.
- Ús de la perspectiva lineal en un interior.
- Divisió de la composició per grups de figures.
- Fons arquitectònic a l'antiga i ambientació arqueològica (indumentària, objectes...).
- Predomini de la línia.
- Llum universal.
- Gesticulació teatral de les figures, com si es tractés d'actors.
- Contraposició emocional entre les figures femenines i les masculines.
- Pinzellada imperceptible.
- Influència del David de Rafael d'Urbino i Nicolas Poussin.
- Influència del David en la pintura del neoclassicisme espanyol: José Madrazo, Aparicio...

[5 × 0,25 punts]

Estil:

- Neoclassicisme

[0,25 punts]

- c) Expliqueu quin tema es representa en l'obra i quina significació va tenir en l'època. [1 punt]

Tema:

- Extret de la tragèdia *Horaci* de Pierre Corneille, basada en la història de Roma de Tit Livi.
- Argument: els tres germans juren davant del pare combatre fins a morir contra els Curiacis, malgrat el desconsol que això causa a les dones, per aconseguir el domini territorial de la Itàlia central.
- La prioritat del deure patriòtic sobre la família i els sentiments.

[0,50 punts]

Significat i interpretacions:

- Èxit clamorós al Saló de 1785.
- Grup d'obres prerevolucionàries de David.
- Convicció que l'art pot regenerar la societat.
- Exemplaritat a través dels temes de l'antiguitat.
- Propaganda política. David acaba essent el pintor oficial de la Revolució Francesa i de Napoleó.

[0,50 punts]

d) Compareu les dones representades a la pintura de David de la pàgina 7 amb el grup d'escultures femenines que hi ha a la banda dreta del mausoleu d'Antonio Canova, fet pels seus deixebles. Què tenen en comú des del punt de vista formal i expressiu? [0,50 punts]

- Tant en la pintura de David com en les escultures del mausoleu de Canova, les dones tenen una gesticulació afligida, alhora que codificada.
- Tant les robes com els ornaments són d'inspiració clàssica.
- Hi ha una voluntat de reconstrucció arqueològica per part dels artistes, representatius del neoclassicisme.
- Existència d'una contraposició emocional entre les dones i els homes. Les dones representen el món de les emocions. Són les febles, les víctimes. Són encertades les interpretacions de gènere emmarcades en el context històric concret.
- Hi ha moltes més argumentacions que les exposades; cal valorar les argumentacions correctes de manera positiva.

[0,50 punts]

FORMACIOMIRO.COM
PART D'UN EXAMEN OFICIAL